

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИМИ
ОПЕРАЦІЯМИ”**
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри менеджменту ЗЕД *С. І. Ткаленко*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності (протокол № 3 від 10.10.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ткаленко С. І. Навчальна програма дисципліни “Управління експортно-імпортними операціями” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2006. — 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Управління експортно-імпортними операціями”, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Доцільність вивчення матеріалу курсу “Управління експортно-імпортними операціями” зумовлена особливостями зовнішньоекономічної діяльності. Отже, є необхідність у ґрунтовних знаннях реальних економічних процесів, що відбуваються в сучасних умовах, в тому числі і на рівні окремих підприємств. Широкий вихід підприємств на зовнішні ринки може бути ефективним, якщо фахівці зі спеціальності зовнішньоекономічної діяльності глибоко володіють теорією і практикою управління експортно-імпортними операціями з урахуванням особливостей конкретних ринків, регіонів і змін ринкової кон’юнктури.

Мета курсу – аналіз проблем підписання договорів та їх виконання, в тому числі факторів, що впливають на зовнішньоекономічні операції.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН *вивчення дисципліни*

“УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ”

№ пор.	Назва теми
	Вступ
1	Міжнародна торгівля товарами
2	Міжнародна торгівля послугами
3	Види зовнішньоекономічних угод
4	Комерційні форми передачі технологій в зовнішньоекономічній діяльності
5	Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
6	Міжнародний договір купівлі-продажу товарів
7	Фінансові основи зовнішньоекономічної діяльності
8	Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ”

Вступ

Стан зовнішньоекономічних зв'язків. Проблеми торгівлі зарубіжного партнера з українськими підприємствами. Проблеми вітчизняних підприємств у зовнішньоекономічних зв'язках із зарубіжними контрагентами.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства.

Тема 1. Міжнародна торгівля товарами

Світовий ринок товарів. Класифікація купівлі-продажу товарів. Експортно-імпорتنі операції та причини, що зумовлюють торгівлю товарами.

Товарна структура зовнішньої торгівлі.

Особливості регулювання експортно-імпорتنих операцій на різних рівнях. Вплив СОТ на зовнішньоекономічну діяльність.

Література [5; 6; 8; 11–14; 20]

Тема 2. Міжнародна торгівля послугами

Поняття торгівлі послугами в зовнішньоекономічній діяльності. Класифікація послуг у міжнародній торгівлі.

Світовий ринок послуг. Особливості операцій послугами.

Становлення ринку послуг в Україні. Зовнішня торгівля послугами в Україні.

Сучасний стан розвитку ринку послуг.

Література [1–3; 5; 6–16]

Тема 3. Види зовнішньоекономічних угод

Види зовнішньоекономічних угод, які найчастіше застосовуються у світовій практиці. Угоди купівлі-продажу. Зустрічна торгівля. Операція з переробки давальницької сировини. Угоди за участю незалежних зарубіжних партнерів-посередників. Орендні угоди. Клірингові угоди. Інвестиційні угоди.

Тенденції здійснення експортних та імпорتنих операцій в Україні через торгово-посередницьку ланку. Види послуг торгово-посередницької діяльності. Переваги та недоліки посередників у зовнішньоекономічній діяльності.

Види торговельно-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.

Література [4; 11; 12; 14; 19; 20]

Тема 4. Комерційні форми передачі технологій у зовнішньоекономічній діяльності

Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності.

Ліцензування. Умови застосування ліцензій в зовнішньоекономічній діяльності. Підготовка і підписання ліцензійного договору. Франчайзинг як різновид ліцензування. Види платежів за об'єктами інтелектуальної власності.

Правова охорона об'єктів промислової вартості.

Література [4; 11; 12; 14; 19; 21]

Тема 5. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Дослідження ринку в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Форми організації зовнішньоекономічної служби на підприємстві. Засоби просування своєї продукції на ринок і пошук клієнтів.

Стратегія і тактика виходу підприємства на зовнішній ринок. Маркетингові дослідження. Особливості ринку виробничих товарів. Економічне обґрунтування рішень щодо експортно-імпортних операцій.

Література [2; 3; 9; 11; 13]

Тема 6. Міжнародний договір купівлі-продажу товарів

Юридичні аспекти міжнародних договорів. Види міжнародних договорів. Поняття “Інкотермс” (базисних умов контрактів).

Класифікація умов Інкотермс. Застосування термінів при різних способах транспортування.

Зміст договору купівлі-продажу.

Література [3; 6; 11; 13; 14; 17; 19]

Тема 7. Фінансові основи зовнішньоекономічної діяльності

Валютно-фінансові відносини підприємства із зарубіжними партнерами. Валютно-фінансові умови контракту. Форми міжнародних розрахунків. Міжнародна торгівля валютою. Кредитування зовнішньої торгівлі.

Облік зовнішньоекономічної діяльності: валютних операцій, експортних операцій, імпорتنних операцій.

Особливості страхування в зовнішньоекономічній діяльності.

Література [2–7; 12; 21]

Тема 8. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Вплив митного регулювання на організацію і техніку проведення зовнішньоекономічних операцій.

Митний тариф, його цілі, функції. Особливості стягнення митних платежів при здійсненні експортно-імпорتنних операцій.

Митна вартість та методи її визначення.

Література [6; 11; 13]

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Світовий ринок товарів.
2. Правова охорона об'єктів промислової вартості.
3. Облік зовнішньоекономічної діяльності.

Варіант 2

1. Товарна структура зовнішньої торгівлі.
2. Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.
3. Митна вартість та методи її визначення.

Варіант 3

1. Світовий ринок готової продукції.
2. Особливості регулювання експортно-імпорتنних операцій.
3. Види зовнішньоекономічних угод.

Варіант 4

1. Світовий ринок сировини.
2. Вплив СОТ на зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання.
3. Тенденції експортних та імпорتنних операцій в Україні.

Варіант 5

1. Ринок послуг і класифікація їх у міжнародній торгівлі.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
3. Міжнародна торгівля валютою.

Варіант 6

1. Становлення ринку послуг в Україні.
2. Стратегія і тактика виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Кредитування зовнішньої торгівлі.

Варіант 7

1. Зовнішня торгівля послугами в Україні.
2. Види міжнародних договорів.
3. Особливості стягнення митних платежів при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Варіант 8

1. Інтелектуальна власність.
2. Маркетингові дослідження.
3. Валютно-фінансові умови контракту.

Варіант 9

1. Ліцензування в зовнішньоекономічній діяльності.
2. Економічне обґрунтування рішень щодо проведення експортно-імпортних операцій.
3. Форми міжнародних розрахунків.

Варіант 10

1. Франчайзинг як різновид ліцензування.
2. Поняття “Інкотермс” та класифікація умов Інкотермс.
3. Митний тариф, його цілі, функції.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Світовий ринок товарів.
2. Світовий ринок готової продукції.
3. Світовий ринок сировини.
4. Світовий ринок палива.
5. Світовий ринок нафти.

6. Світовий ринок зернових.
7. Світова товарна структура зовнішньої торгівлі.
8. Товарна структура зовнішньої торгівлі України.
9. Характерні риси регулювання експортних операцій.
10. Характерні риси регулювання імпорتنих операцій.
11. Вплив СОТ на зовнішньоекономічну діяльність.
12. Вплив ЮНКТАД на зовнішньоекономічну діяльність.
13. Світова організація торгівлі.
14. Світовий ринок послуг.
15. Світовий ринок транспортних послуг.
16. Світовий ринок туристичних послуг.
17. Світовий ринок інформаційних послуг.
18. Становлення ринку послуг в Україні.
19. Особливості зовнішньої торгівлі послугами в Україні.
20. Інтелектуальна власність.
21. Ліцензування в зовнішньоекономічній діяльності.
22. Класифікація ліцензій.
23. Франчайзинг у зовнішньоекономічній діяльності.
24. Види і форми франчайзингу.
25. Переваги та недоліки франчайзингу.
26. Ризики при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
27. Ризики, пов'язані з вибором країни-партнера.
28. Маркетингові ризики.
29. Транспортні ризики.
30. Кредитні та валютні ризики в зовнішньоекономічній діяльності.
31. Способи страхування валютних ризиків.
32. Одновалютні та мультивалютні застереження.
33. Способи страхування ризиків при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
34. Ризики, пов'язані з положенням зовнішньоекономічного контракту.
35. Ризики, пов'язані з процесом митного оформлення.
36. Страхування як вид боротьби з небезпекою.
37. Економічна сутність та необхідність страхування вантажів.
38. Елементи процесу управління ризиком: ідентифікація, оцінювання, запобігання, фінансування.
39. Суб'єкти і об'єкти в морському страхуванні.
40. Юридична база для укладення договору морського страхування.

41. Страхування відповідальності при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
42. Економічна суть перестрахування.
43. Види і форми здійснення перестраховочного захисту.
44. Правова охорона об'єктів промислової вартості.
45. Патентування.
46. Класифікація зовнішньоекономічних угод.
47. Переваги та недоліки посередництва.
48. Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.
49. Операції з перепродажу при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
50. Комісійні операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
51. Агентські операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
52. Консигнаційні операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
53. Брокерські операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
54. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
55. Зустрічна торгівля в зовнішньоекономічній діяльності.
56. Бартерна торгівля в зовнішньоекономічній діяльності.
57. Зворотна закупівля в зовнішньоекономічній діяльності.
58. Компенсаційне узгодження в зовнішньоекономічній діяльності.
59. Угоди за участю незалежних зарубіжних партнерів-посередників.
60. Орендні угоди в зовнішньоекономічній діяльності.
61. Клірингові угоди в зовнішньоекономічній діяльності.
62. Інвестиційні угоди в зовнішньоекономічній діяльності.
63. Виставки в зовнішньоекономічній діяльності.
64. Ярмарки в зовнішньоекономічній діяльності.
65. Інформаційне забезпечення експортно-імпорتنих операцій.
66. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на міжнародному рівні.
67. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства.
68. Стратегія і тактика виходу підприємства на зовнішній ринок.
69. Маркетингові дослідження в зовнішньоекономічній діяльності.
70. Види міжнародних договорів.

71. Класифікація умов Інкотермс-2000.
72. Перехід ризику від продавця до покупця за правилами Інкотермс.
73. Правові основи договору купівлі-продажу.
74. Валютно-фінансові умови контракту.
75. Форми міжнародних розрахунків.
76. Кредитування зовнішньої торгівлі.
77. Облік зовнішньоекономічної діяльності.
78. Митний тариф, його цілі, функції.
79. Митна вартість та методи її визначення.
80. Експортна ціна товару.
81. Імпортна вартість товару.
82. Митна нормативно-правова база.
83. Переміщення та пропуск товарів через митний кордон України.
84. Види митного контролю.
85. Порядок декларування товарів: обов'язки та відповідальність митного брокера та декларанта.
86. Тарифні методи регулювання експортно-імпортних операцій в Україні.
87. Нетарифні методи регулювання експортно-імпортних операцій в Україні.
88. Стандартизація в зовнішньоекономічній діяльності
89. Сертифікації в зовнішньоекономічній діяльності.
90. Відповідальність за порушення митних правил.

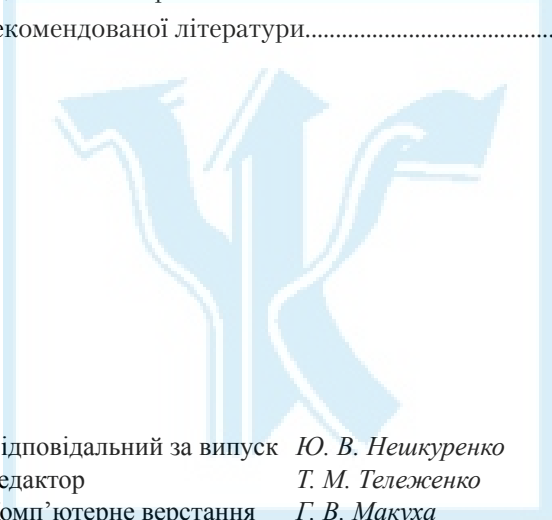
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Балабанова Л. В.* Комерційна діяльність: маркетинг і логістика: Навч. посіб. / Л. В. Балабанова, А. М. Германчук. — К.: ВД “Професіонал”, 2004. — 288 с.
2. *Белорусов А. С.* Международный менеджмент. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 360 с.
3. *Внешнеэкономическая деятельность предприятия* / Под ред. Л. Е. Стровского — М.: Юнити, 1999. — 822 с.
4. *Вступ у бізнес: Пер. з англ.* / Д. А. Ф. Стонер, Е. Г. Долан; Під ред.: Й. С. Завадського. — К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ систем, менеджменту і бізнесу, 2000. — 750 с.
5. *Герчикова И. Н.* Международное коммерческое дело. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 668 с.

6. *Дахно І. І.* Міжнародна торгівля — К.: МАУП, 2004. — 310 с.
7. *Дэниелс Дж.* Международный бизнес. — М.: Дело. — 1998. — 748 с.
8. *Єрмошенко М. М.* Комерційна діяльність посередницьких організацій: Навч. посіб. — К.: НАУ, 2003. — 345 с.
9. *Куриляк В. Є.* Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. — Тернопіль: Карт-бланш, 2004. — 268 с.
10. *Лука Корнелиус.* Торговля на мировых валютных рынках: Пер. с англ. — М.: Издат. дом “ЕВРО”, 2004. — 715 с.
11. *Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності:* Навч. посіб. / О. А. Кириченко. — К.: Знання-Прес, 2002. — 384 с.
12. *Міжнародна торгівля:* Навч. посіб. / А. П. Румянцев. — К.: Центр навч. літ., 2004. — 376 с.
13. *Міжнародний менеджмент:* Навч.-метод. посіб. / Є. Г. Панченко. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.
14. *Новицький В. Є.* Міжнародна економічна діяльність України. — К., 2003 — 948 с.
15. *Панкратов Ф. Г.* Коммерческая деятельность: Учебник. — М.: Издат. дом “Дашков и К^о”, 2004. — 504 с.
16. *Половцева Ф. П.* Коммерческая деятельность.— М.: ИНФРА-М, 2003. — 247 с.
17. *Румянцев А. П.* Міжнародна торгівля послугами: Навч. посіб. / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко. — К.: Центр навч. літ., 2003. — 112 с.
18. *Савоцьенко А. С.* Інфраструктура товарного ринку: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 336 с.
19. *Смирнов В. В.* Экспортно-импортные операции в международному бизнесе. — М.: Буквица, 1997. — 224 с.
20. *Циганкова Т. М. та ін.* Міжнародна торгівля. — К.: КНЕУ, 2001. — 488 с.
21. *Штумпф Г.* Лицензионный договор: Пер с нем. М. М. Богуславского. — М., 1988.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни	
“Управління експортно-імпорними операціями”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни	
“Управління експортно-імпорними операціями”	4
Варіанти контрольних робіт	6
Питання для самоконтролю.....	7
Список рекомендованої літератури.....	10

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2483

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП